

БИР КОЛХОЗТА

Барын-Темчи районун «Комсомол 30 чыгы» колхозунун эш башкаруучулары туурда... 1954 жылдан бери 26 багыны, 6 багыны 32 багындарын тугуу...

Түзүшү үчүн, демек, иштин 5-6 бөлүгүнө берилет. Ишканаларын түзүүнү да уюштурууга зарыл. Булардын баары жердин суюктуктуну... 1954 жылдын аягында колхоздун ишканалары түзүлгөнү... колхоздун ишканалары түзүлгөнү...

Дамы жылы, демек, берилет. 1954 жылдын аягында колхоздун ишканалары түзүлгөнү... колхоздун ишканалары түзүлгөнү... колхоздун ишканалары түзүлгөнү...

Эмнеге албан черлеринге көрдүнгөн хөреңгилерни чөп ажыглаар? Совет кийизинин калып калганын... колхоздун ишканалары түзүлгөнү... колхоздун ишканалары түзүлгөнү...

Областын калып калганын калыптатканын... колхоздун ишканалары түзүлгөнү... колхоздун ишканалары түзүлгөнү...

Херээженерин колхоз бүүдүүлгөзүнгө кириштирер? Сүт-Төл району «Илбирс» колхозунун... колхоздун ишканалары түзүлгөнү... колхоздун ишканалары түзүлгөнү...

Колхозчулардын чагыл амырларын бедеринче үзүп кичөөгөй салдынган. Колхозта эле бектирер чөп бар, бектирер ишканалары түзүлгөнү... колхоздун ишканалары түзүлгөнү...

Колхозчулардын чагыл амырларын бедеринче үзүп кичөөгөй салдынган. Колхозта эле бектирер чөп бар, бектирер ишканалары түзүлгөнү... колхоздун ишканалары түзүлгөнү...

Колхозчулардын чагыл амырларын бедеринче үзүп кичөөгөй салдынган. Колхозта эле бектирер чөп бар, бектирер ишканалары түзүлгөнү... колхоздун ишканалары түзүлгөнү...

Колхозчулардын чагыл амырларын бедеринче үзүп кичөөгөй салдынган. Колхозта эле бектирер чөп бар, бектирер ишканалары түзүлгөнү... колхоздун ишканалары түзүлгөнү...

Колхозчулардын чагыл амырларын бедеринче үзүп кичөөгөй салдынган. Колхозта эле бектирер чөп бар, бектирер ишканалары түзүлгөнү... колхоздун ишканалары түзүлгөнү...

Колхозчулардын чагыл амырларын бедеринче үзүп кичөөгөй салдынган. Колхозта эле бектирер чөп бар, бектирер ишканалары түзүлгөнү... колхоздун ишканалары түзүлгөнү...

С. АЛЕЕТ «Шынын» корреспонденти.

Башкыларнын зоачный өөредилгезинче кичеэнгейни күштелдирер

Кызылдын башкы институтунун зоачный студенттеринин түрүнө шыгалады ноябрь 28-те доозулган. Ол шыгалада үч чыгар дургуна кызылдын өөредилге-беле чедин алдынган билигерини шыгалады.

Кол четтес чүүд болза, институтту өөшөн саныгы кийилер доозуп турары болуп. Институт чыл бүрдө-ле 100 зоачный студенттерин хүзөп ан турар хирезинде, институтту чүүдө 29 кижидооскан.

Студенттеринин кельбей баарында бирги күртүш физика-математика сессиянда 4-ле кижидооскан. Бирги күртүш тыва салбыр база-ла он дөөрө өвөс — 17 кижидоосканга 4-ле кижидооскан.

Күрүнө шыгалазын 23 кижидооскан. Оларнын иштинде 19 кижидооскан областын башкылары болуп турар. Олар школаларга боттарынын практиктин ажыны өрөм-теореттикти билдире-беле шыгаладылар. Тергитин эки өөредилгезин дилхозун З. Балаян (Кочетов сүрүрүн чедин чыл шыгалазын) алган. Шыгалазын иштинде ол канды-да айтыртып ханы шыгалады иштерин, эки ханы шыгалады.

Институтту зоачный өөредилге-беле өвөш кийилер доозуп турарын шыгалазын болза, чамдык студенттер өөредилгезин боттарынын хуузунда херөд деп санааш, боттарынын өөредилгезин ханы-санын билбей турарын. Өөредилге чыгыш уда эзелет, бир күрөк катан артын калып турар кийилер бар. Оларга Ковбел (радио артектики), Сенжана (хелемечи), Неможайкин (школа директору), Хертес (хелемечи) болган өскелер-да хамардылар.

Башкы институт дооскан башкылар болган хелемечи артында турар школалар биш обкта бар. Иштинде школаларга өөредилге-кичииндеги ажыны идея-теория талаш-беле бектик дегенде тургузур берге деп чүүдө шыгалады.

Зоачный студенттерге дууламач кылар консультачаларын, лекцияларын институт чорудуп келген. Зоачниктерин башкылар кичөөнгөй көрүп, оларга бүтү айтыртылар ханын-беле тыйылырлар берип турганар. Иштинде башкылар өшөр Е. И. Скрипов, Л. П. Никифоров, М. Е. Митрафанов оларнын консультачалары болган лекциялары студенттерге соауу болуп турган.

Областын улус өөредилгезин кидизин башкы өрөм чедин алмуры школалар директорларындан, районлар артектиктеринде, башкылардын шыгыны негевей турар. Школа директору кижидооскан шыгалын ажыл-агый херөон артектиктеринде аялган оң өөредилге-кичииндеги хелемечтерин удуруп укурду. Школа директору кижидооскан коллективинин күжун мобилизация болган, школанын мурунунта партианын болган чамактын салган бүтү соургаларын шыгаладыларын организацианын болуп ужурунда аңа башкы билин-мергежик шыгалы херек.

Зоачный студенттерин өөредилгезинде контрольду элп тургузуп, оларга чүүдө институтту талашынды өвөс, ханын «шаа школылар удурукчуларынын, улус өөредилгезин организацианын, партия, комсомол башкы совет организациаларын талашынды дууламач көргүзгөр негетин турар. Институтта зоачный студент болуп кирген кижидооскан институтту чүүр хуусазында эки көртүгүлөр доозарын чедип алыры өрөжөк чүүдө.

А. МЕТЛЕВА, институттун директорунун зоачный өөредилге талаш-беле оралкытын.

ЧАА КӨДҮРЛҮШКҮННҮН ОРУУНДА

Танды районун «Былал партия» кельде ажыл-агый артектин колхозчулары СЭКП ТК-нын январь пленумунун доктаалын амчыларда ботандырар дөш удуз соруу кырышкын-беле ажылдан келген. Артектик иштин ажыл-агыйнын улам инай көжүдери дөш дөшөсө ол доктаал колхозчуларын даймыч програмказы болган. Боттарынын мурунда тургузтулган соуралын ботандырдышан, партия өгө организацианын удуругалы-беле колхозчулар багы өвө түндөрдүн чедин алган. Колхоз чөп дурдурдушунун ордуна кирген болган оң ажыл-агыйн хамык көч бурунгар сайдыраар дөрөн ам бүүрөлдүг чүүгалып болуп.

Тус черинд минералды удобренкелери иналте төккөн, уштурини дайынды дашкаар немеле чегерелтеги, тарылганын ажылдан болза-амчылардын малчыны системанын ажылаганы, тарылганы болган ажаап алмышкынны хуусазларын кызырганы багы өвө дурдурт чедип алдыр артын колхозоа берген. Чыны тарап 1988 гектар кызылгагы бүгү шөлүн гектар бүтүргөн ортума-беле 108 пуд дүжт алдынган. Чамдык үчөстөргө «Альбидум» деп кызылгагы бир гектардан 180 пуд, сула бир гектардан 17,67 центнер, арбай 14 центнер дүжүт берген.

Туз көргүздөр ам-даа гүлү болуп турар дөрөн муракчы малчыларын эки түндөрдүн херечилер турар. Чижээ, саначы З. Рыженкова инек бүрүздүн 1211 литр, М. Русина — 1224 литр, Иванова — 1323 литр сүтү саап алган. Төрүр хува бүтүргөн ортума-беле 12 хаван отуу алынып турган болза, хаван фермазында 13 чылда ажылдан келген, хаван ажаакчызы М. Заулякка төрөөн хаван бүрүздүн-де 22 хаван өглүн мөмди дурдуртуп ан турар. Дүз кырылга-демдин талаш-беле хойжу Ондар Себегин ажыны чижек кыдыр көргүдү болуп. Оң каларган кыс колбарынын бирозы-ле колхозта планнаанында 500 грамм амчы дүжү берип турар.

Көдө ажыл-агый артектин бүтү шөлү 19 муң 341 гектар, өң иштинде чүүдө тарылга шөлү 5 муң ажы гектар. Бо чылга чедир-ле колхозтун элөон хөй чери эш туруп турган.

Көдө ажыл-агый артектин бүтү шөлү 19 муң 341 гектар, өң иштинде чүүдө тарылга шөлү 5 муң ажы гектар. Бо чылга чедир-ле колхозтун элөон хөй чери эш туруп турган.

Мал ажынын продуктуларынды ду-жаалашкын талаш-беле колхозтун үчө-беле хуусса бетинде үз санашкан. Белтөк пунктуларында 1014 центнер эш, 74 муң килограмм сүт, 68 центнер дүз хуузаанын болган. Колхоз семитир азыран хаванарындын элөин салып эгелөө, оң дык хөй немеле орулганы элэр.

Көдө ажыл-агый артектин бүтү шөлү 19 муң 341 гектар, өң иштинде чүүдө тарылга шөлү 5 муң ажы гектар. Бо чылга чедир-ле колхозтун элөон хөй чери эш туруп турган.

Көдө ажыл-агый артектин бүтү шөлү 19 муң 341 гектар, өң иштинде чүүдө тарылга шөлү 5 муң ажы гектар. Бо чылга чедир-ле колхозтун элөон хөй чери эш туруп турган.

Көдө ажыл-агый артектин бүтү шөлү 19 муң 341 гектар, өң иштинде чүүдө тарылга шөлү 5 муң ажы гектар. Бо чылга чедир-ле колхозтун элөон хөй чери эш туруп турган.

Көдө ажыл-агый артектин бүтү шөлү 19 муң 341 гектар, өң иштинде чүүдө тарылга шөлү 5 муң ажы гектар. Бо чылга чедир-ле колхозтун элөон хөй чери эш туруп турган.

Көдө ажыл-агый артектин бүтү шөлү 19 муң 341 гектар, өң иштинде чүүдө тарылга шөлү 5 муң ажы гектар. Бо чылга чедир-ле колхозтун элөон хөй чери эш туруп турган.

Көдө ажыл-агый артектин бүтү шөлү 19 муң 341 гектар, өң иштинде чүүдө тарылга шөлү 5 муң ажы гектар. Бо чылга чедир-ле колхозтун элөон хөй чери эш туруп турган.

Кара дилги фермазы Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

Көдө ажыл-агый артектин кара дилги фермазын тургускап. Колхоз 16 дилги салып алган, оларнын ону кыс.

РЕДАКЦИЯГА ЧАГАЛАР

Херээженерин колхоз бүүдүүлгөзүнгө кириштирер? Сүт-Төл району «Илбирс» колхозунун... колхоздун ишканалары түзүлгөнү... колхоздун ишканалары түзүлгөнү...

Херээженерин колхоз бүүдүүлгөзүнгө кириштирер? Сүт-Төл району «Илбирс» колхозунун... колхоздун ишканалары түзүлгөнү... колхоздун ишканалары түзүлгөнү...

Херээженерин колхоз бүүдүүлгөзүнгө кириштирер? Сүт-Төл району «Илбирс» колхозунун... колхоздун ишканалары түзүлгөнү... колхоздун ишканалары түзүлгөнү...

Херээженерин колхоз бүүдүүлгөзүнгө кириштирер? Сүт-Төл району «Илбирс» колхозунун... колхоздун ишканалары түзүлгөнү... колхоздун ишканалары түзүлгөнү...

Херээженерин колхоз бүүдүүлгөзүнгө кириштирер? Сүт-Төл району «Илбирс» колхозунун... колхоздун ишканалары түзүлгөнү... колхоздун ишканалары түзүлгөнү...

Херээженерин колхоз бүүдүүлгөзүнгө кириштирер? Сүт-Төл району «Илбирс» колхозунун... колхоздун ишканалары түзүлгөнү... колхоздун ишканалары түзүлгөнү...

Херээженерин колхоз бүүдүүлгөзүнгө кириштирер? Сүт-Төл району «Илбирс» колхозунун... колхоздун ишканалары түзүлгөнү... колхоздун ишканалары түзүлгөнү...

Херээженерин колхоз бүүдүүлгөзүнгө кириштирер? Сүт-Төл району «Илбирс» колхозунун... колхоздун ишканалары түзүлгөнү... колхоздун ишканалары түзүлгөнү...

Колхозтарга санаашкынны шын болгаш хуусаазында эрттирер

Чыг өтчеттарны кыллары-биле болгаш колхозтарның баштаар черлеринде өтчеттерди чыгуу азыраак болуу эртенге, колхозтарның ишти хурадалары эрттери чыгууда улуг ажыл болуу. Колхозтарның чыг өтчеттарны кылларының таланы-биле колхозтарның бирөөн болза, чыг өтчеттерин долу санаашкынны чорудары болур. Санаашкын болза, колхозтуу бригадаларда, мал ажылының фермаларында, дузалар бүдүрүлгелерде ажыл-агыйын турун туруп байдалының ханы хыналдазы болур.

Санаашкынны шын, чогуур үеинде чорударында, бар турар четтестерин элдердинге болгаш оларын чайлааларында долоо баштаар чор бутуру сонургадыг болур турулу.

Чыг өтчеттер шын болгаш чогуур үеинде чыгыр төлөдө колхозтар баштаар черлери, бухгалтерлери (санаашкылар) чамкыч мурунда бухгалтер үчүдүңүктеринде билжилелерин көрүм-чурунуг турулар болгаш үчүттө четтестерин уутуулар хуузалгалы.

Колхоза санаашкынны артыл баштаар чери чорулар. Баштаар чери санаашкыны комиссиянын колхозтуу улуг-бичелден болгаш өскө-даа байдаларында хараары башта 5—7 кижиле составтаг байдалар. Колхоз даргазы болгаш бухгалтер (санаашкы) санаашкыны комиссиянын составына ызыаа кыраа болгаш өбд ажылын чогуур удурууда-биле хандыраа хуузалгалы.

Чамдык колхозтарның баштаар черлери санаашкын кылларын ревизия комиссияларына хуузалгалы турары шын эвес. Чижээ, мидиг чоруктар Эризи районун «Чаа орук», Бай-Тайган «Тилелге» колхозтарында турган. Ревизия комиссиянын хуузалгалы санаашкын кыллары кирбес, ыныг болза-даа, материалдыг үнелги чүдүлгелерин натура-биле санаашкынын кылларында ревизия комиссиянын санаашкын комиссиянын составына кирээр.

Бүгү-ле үнелги чүдүлгелер шын, долузу-биле санаашкын, эт-хөргөт дептеринге бижитинген турарын ревизия комиссияны хынаа көөр болгаш санаашкынны түнелги чыг өтчеттерин таланы-биле түнелги кылларга ачылгалар.

Санаашкынны колхозтарга дааган чор, организацион эрттери сорулга-биле ЦСРЭ-нин Базэ азыл-агый министрствотуу үчүттүг тус-түс объектилеринде санаашкынны азыл-агый хуузалгалы доктааткан. 1955 чылдың декабрының баштайы чартында бүдүрүлгелерин колхозтерекселдеринин (малдан азыраа), продуктуларын болгаш материалдарын, албан черлери болгаш кижилер-биле санаашкыларын санаашкынны чорудар, 1956 чылдың январь 1-де инитиңин кылышкы баш санын, ашка-хөргөңлерин, үнелги сазынынын, натура болгаш ашка оруктарын хуушаларын таланы-биле артыл келтиргилери-биле санаашкыларын, дооспаан тудуушкунуу база капитал септелгенин чарыгаларынын санаашкынын чорудар.

Санаашкынны комиссияны моюн алаанда ажылы чорудар: бар турар үнелги чүдүлгелери—тудууларын, машиналарын, дерилгелерин, ажылчын болгаш продуктуларын, акша-хөргөңнүн, чам мадарын болгаш азыраак мадарын натура-биле хынаа көөр болгаш эт-хөргөт дептеринге кир бижир. Үнелги чүдүлгелерин хыналдазын оларын тургуз черинге барып хынаа, организациалар, албан черлери болгаш тус-түс кижилер-биле колхозтуу санаашкыларын эли шүштүрүп көөрү чүгүлү. Колхозта өрелги болгаш колхозтан аша алар кижилерин тускый данымаа бижир. Орудалар хуузалгалы-биле холбашпаан күш-хүннеринде таланы-биле артыл

кежигилери-биле санаашкыларын баа хынаа, санаашкын комиссияны санаашкын-биле элдеринген үнелги чүдүлгелерин артышкынынын саныннар бухгалтер дептерлеринде келтерген артышкынынар-биле шүштүрер.

Бир эвес эт-хөргөңлөр, продуктулар, материалдар болгаш үнелги өскө-даа чүдүлгелер артык болуу болза, ол чүдүлгелерден кирбес, хынаатынзыны ол болур. Чижээ, Барыш-Хемчик районун Ворошилов атыг колхозунга 1954 чылда колхоз баштаар черинде бухгалтеринин таланында хыналда чыг болганын түнелгиде 5000 центер тараа дагыта кирбей туулаалга санаатын турун.

Улуг-Хем районун Киров атыг колхозунун ревизия комиссиянын даргазы Ташыт Арата ревизия кыллар хуузалгалындан шүштү чылзаа. Хыналдадан элдерини болза, 1955 чылда инитиңин 436 баш хөд болгаш өшкүрү самчыгыттанган, оон иштинден кадарчы Самыл 112 баш малды, кадарчы Апрель—115 баш малды самчыгыттанган, олардан 86 хой кежи тыныгган.

Бо колхозтарның баштаар черлери санаашкын комиссиянын ажылын организациалар, чыг өтчеттарны кыллары 15—20 хонуг ооладаткан. Ол чорук районун чыг өтчеттерин түнелги кирерин база-ла дождаткан.

Областың хей-хей колхозтары санаашкын чорударын чыгууга көрүп, улуг инитиңин салып турар. Чижээ, Чөн-Хемчик районун Ленин атыг колхозу (даргазы эл Ондар Дугера, бухгалтер эл Сат Идам) санаашкын комиссиянын ажылын организациалар, продуктулар, материалдар болгаш өскө-даа үнелги чүдүлгелерин артышкыны натура-биле санаашкын, бо үеде, санаашкынны эрттеринге болгаш чыг өтчеттерин чогуур үеинде кылларына белеткел ажыларын чорудуп турар.

1955 чылда санаашкын чорударын үеинде санаашкын комиссияны продуктулар болгаш материалдар артышкынын санаашкынны ооңа кынаагынын салгыры туруа. Ол чүдүлгелерин турун чоролорига: алаоватка, бригадага, мал ажылынын фермаларга болгаш өскө-даа өскө черлерге барып хынаа. Бир эвес колхозта элден каш алаовиктер бар болза, кижилер бүрүлгелери тус-түс даныраа кылар. Элдеринген бүгү-ле четтестерин чыг артыккылыг чүдүлгелер таланы-биле санаашкын комиссиялары боттарынын саналарын кирер болгаш айтыртып көөрү-биле артыл баштаар черинге кирер.

Элден хей колхозтарда колхозчуларын ачылган элден күш-хүннерин барымаалавайы база артыл даргагынын бижилелери, айтышкынынар-биле оларга акша болгаш натура авансалары берип турар чүдүлгелер бар. Оон түнелгиде чыг өтчеттер чыг колхозчулар авансаларын артыр алпаш, колхозка өрелги болур улугу тараваар. Чижээ, Бай-Тайга районун «Тилелге» колхозунга 1954 чылда колхозчулар акша-биле 27,5 му рубль, 38 центер тараа өрелги, Тес-Хем районун Ленин атыг колхозунун колхозчулары 15,8 му рубль, 114 центер тараа өрелги болган. Ичанган бо колхозтарның баштаар черлери өскө колхозчуларның күш-хүнүнүн таланы-биле алаа чогуур акшазын болгаш тараазын үе санал берип шыдавай турар. Бо болза, устаа доктааттылган орудалар хуузалгалынын көрүм-чурунун каржыны-биле үреп турары ол болур.

Колхозтарның баштаар черлери санаашкынны бүгү колхозтарга хуузалгалында шын эрттери, чыг өтчеттарын кылгаш чогуур үеинде кирер хуузалгалы.

П. КАЛИНИН,

Облэкоэ ажыл-агый өргөзөлүнүн ортокооз килдинин улуг инженер-бухгалтери.

Чонун негелдезин хандыра

Сүт-Хем районун ажылчы чопнарның херекелд бараанырында өзүп турар негелдезин четче хандырбай турар. Чүдүрөгө райло болгаш оң салгылары бараан саарыгалык планын күчүтпей, орулга чок ажылдан келген. Салгыларга бараанырын ассортментин эвеш. Ол чорук саарыга планын үзериңе чедирген.

Райло Кызылдан бараан алдыра болгаш бараанын кезде салгыларга хуваара салып амыкчыларын негелдезин барымаалавай турар. Ол чорук болуңу эчкенде чамдык чүгүрү эвес бараанырын чогуур херекелден ажып көвүдүлгелерге, а чүгүрү барааныра негелдезин улуг улгатынтарына чедирген.

Районун Калинин атыг, Жданов атыг, «Сталинын орук», Киров атыг кезде ажыл-агый артылдарының ырак черде турар малчанынына салгыны организациаваан. А ол колхозтарда магазинере хуштуруңу артык чүдүлгелеринге бараанырын үзүткел чорук хей. Моон харааны-биле колхозчулар серенги, шай, талкы салып аллары-биле 40—50 километр черден район төвү кирер журга таваркы турар.

Мындыг байдал сөөлү үеде район төвүнүн магазинере база бар апарган. Херекелдерге ээлдик эвес, оларнын негелдезин дооңу чок чүдүлгелер чамдык салгыларда бар. Чижээ, Сүт-Алсы сууда кежиги магазинин өргөзүлгө эл М. Мохова тоңа ээлдик эвес болуп, ховар бараанырын чүдүлгелеринде өрелдеринге болгаш эш-өрүңге салдып турар.

Бараан саарыгалык планын күчүст-

төөс, чонун херекелдин хандырбас чорук чүдүлгелер эвес, харын инитиңин чеменинге черинде ажылында база бар. Сүт-Алсы сууда столвалык ажылы дымна болгаш.

Столовалык белеткен турар чемнерин чыгыр куду, ассортментин эвеш. Чеменикчилери 3—4 шаа инитиңге мадалын турар чижектер хей. Оон чылдагалык столвалык өргөзүлгө эш Гастинов болгаш лавар эш Бычкынан оларын багай ажылдан турарында. Бар продукциялардан четчер санын эки, хоолдуг кемчери белеткелей турар.

Кезде ажыл-агый продуктуларын салып алар ажылы райло багай организациаан. Районун колхозтары бо кезде ажыл-агый чылдына ногаанын элек дүңдүн алган. Ичанган оңу салып алар ажыл организациа болгашан район кезде ажыл-агый продуктуларын салып алар планын күчүстөткөн. Белеткел конторынын өргөзүлгө эш Кранченко бо чүдүлгелер херекке албан. Чижээ, Сталин атыг, Киров атыг колхозтар хей ногаа садарга райло, оң белеткел конторын салаа чок дөш хуузалгалы.

С. СЕРЕН-ООЛ,

Ам үеде райлода белеткелден ногаа чыг болганды оон салгыларында болгаш столвалык ногаа аймаа чок. Херекелчилери ногаа негелдезин улгатаалда, райло баштаар чери ону хандыраа дугайында инитиңинге көчөк албай, чүдүлгө хөөзү алаашкылар-биле кызыгаларынын, ре-шаны хей эрттери турар.

С. СЕРЕН-ООЛ.

Делегейде болуп турар чоруктарның допчулалы

БЫЖЫГ БОЛГАШ ИДЕГЕЛДИГ ҮНДЕЗИНГЕ

СССР-нин Министрлер Чөвүлениги Даргазы Н. А. Булгагинин болгаш ЦСРЭ-нин Дээди Советинин Президиум кежигүчү Н. С. Хрущевтин Индияга болгаш Бирмада чоруп турары бир таланында Совет Эвилелинин улустарының, өскө таланында, Индиянын болгаш Бирманын улустарының аразында бузулаа найырадыг көсүк эле-рошкыны болган. Ол ийн чурттарже совет удурутчуларын барган чорун—улустар аразынын байдалын кижилеринге дуулап турар бистиң хүнлеринин чүдүлгө болуушкунары болуп турар. Тай-бинда кынашкыдыг улустарынын найырады болза, тайбынны бижыгаларының чүдүлгө фактору болуп болгаш быжыг база идегелдиг үнелгиде даалып турар деп түвөнү ол бараалташкын көргүсөн.

Совет Эвилели тайбыч болгаш улустар аразынын аймак чок чорун долу боюнч демиселдинге эвеш эвес шычты өнүктүр-лде. «Совет улус тайбынның хөргөң чайгышын чок камгалап, улустар аразынын дүңжүкүрдү чоруктарынын эвеш-жөшкүнүн чедип азыр дөш, чаа дайы-нын айымын болдурубаа база күрүлгө-лүк инитиңил болгаш соңдал тургузуу ылаз чокка бүгү күрүлгөларин аразында тайбыч кады ажылдагылга таарымчалы байдалын тургузарын хандыра дөш күрөңшкынын салып турар. Бо чагай херекке хей-хей эвилелчилер болуп турарына совет улус өөрүп турар...» деп Мадраса болган митингте Н. А. Булгагин чыгуалган.

Мынжык эвилелчилерин аразында Индиянын болгаш Бирманын улустары кирер. Олар колонизацил хараарыгынын кичирбелерин чүдө чөөтө чаа ап ола-тын, улустар аразынын аразыныча бот-тусайлаң күш болуп бир-ле дугаар үнелгери. Оларын мурунда калбаа перспективалар болгаш көчүк улуг арталар ажыттырган. «Өгүн Индия болуңуң орунуга турган мөөдөктөрүң чаа шаал үнелг болгаш калбарып база ханылап чоруктаа күчүлүк агынынын шыкша сагындарып турар-ды» деп Бангалорда болган митингте Н. С. Хрущев чыгуалаан. Индиянын болгаш Бирманын улустары боттарынын чаалап алганы хараарына чорун бижыгаар дөш демисел-динге дождаткыч чоранында күчүлүк индустриалдыг күрүлгө болуу берген би-тин чуртувустун үлөгөр-чижөөңе сорук кирип турар.

КУР-да үлетпүр тудуушкуну

ПЕКНИ. Аньшаныдан Сяньхуа агентиле-динин дамчыдып турары болза:

Бо чылын Аньшаныга көктүг дөрт ба-тарейлеринде тудуушкуну дооңуламын-биле холбаштыр көкс бударун үндүрeri 30 хуу көвүдөн.

Көктүг бо суугулары бо чылын Аньшаныга туттунган болгаш чаартын турус-кан 65 объектилерин санына кирип турар. Мартенин ийн суугуларын манал чаартып турускан чорук чылда каң бударун үндүрeri ийн чүе муң тоннага көвүдери арганы берген. Демир рудниктерин дерш херекелерин, домен суугуларын заводтарынын, коксохимия заводунун болгаш отка шыккы материалдар пединин тудуушкунуу база-ла Аньшанга дооскан.

Эрткен он айларын интинде Аньшанга да тудуушкунуу хемчөөл эрткен чылдың чогуур үеинде 7 хуу ажыл турар. Бо чылын механизацианы болгаш тудууңуң белен конструциаларын калбаа-биле азынгал турган. Чижээ, тудуу машиналарын бири беш чыл планыныгтези 1952 чылда турганында 11 капан хей ажылы-тыннып турар. **(СЭТА.)**

ГДР-ниң Министрлер Чөвүленигин хуралы

БЕРЛИН. Декабрь 5-те Герман Демократтыг Республиканың Министрлер Чөвү-ленигин хуралы болган, анча 1956 чылда ГДР-ниң улус ажыл-агыйынын планын бадылаан. **(СЭТА.)**

С. СЕРЕН-ООЛ.

миллион-миллион кижилери ол политика-нын шымымы-биле ойтур шаап турар деп чүдөте олар бугдээр аргалыг болган-нар. «Колонизацил тергилдедиле алаанга үр үенин дургууңда туруп келген делегей-инде ол көзөгөне барыын чүе «хуулу-ледиң эвес» деп «Нью-Йорк таймс» со-луи бижип турар. Оон-биле холбаштыр солун мындыг түнелги кылды турар: ам «Фрэнк Чөн» чүе болган Мурнуу-Чөн Азия айттыргаларында чаа көрүш-күн чыгуала.

Индияда-да, Реакцилг солунарында бижип турарын өзүгар алдыга, сөөлүг хүнелери ол «чаа көрүшүң» совет удурутчуларга өөрүшкүлдү байыр чедир турар кижилерин каратарында Совет Эвилелин күтүлдүрүчө, база Инди-ага болгаш Бирмада калбаа массаларын хаара туткан улуг көдүрүшкунун оңун Совет Эвилелинге удур кара өзөгөн чоруктарын агыныны-биле өжүренин арадыжышкыны болуп турар.

Индиянын Премьер-Министри Перуга удур кады-дошкун чөвкөзүлгө мурунунга доктавайын турар америк «Дейл Ньюс» база «Дейл мирор» болган англи «Ивнинг стандарт» солуннар бо херекке ооңа мергелик турар.

Реакцилг солунарының хоп-үңгүлү идегөчөг херекелчилери Индияны тышлайн турар. «Индия бистиң чоруп турарыныгың дугайында буржуаз пардаланын чамдык төлөөлекчилери чүтү бижип турарын солунардан боттарынар почүп азыр силер. Иччала-даа, силер оларга бугдээр силер. Бистиң дугайы-ныста оларнын бижип турар бүт-ле кир-лиг чүдүлгери болза, хоп-үңгүлү дээрин билдирелерин жузуңда бугдээр силер деп Бангалорда болган митингтин кир-алкычлеринге Н. С. Хрущев чыгуалаан.

Совет Эвилелин Индия болгаш Бир-ма-биле найыралык үнелерин чайгышкын чок. Ол үнелерин — тайбынның хөргөңге кады бараан болуп, тайбыч ко-жа-хөлбө турарын принциптерин чүдү-лүг деп көрүп турары болур. СССР биле Индиянын, СССР биле Бирманын аразында харызаалар болуу, дөшөөк таланы-биле бүдүн турарынын болгаш тускый эр-гелерин кайы-кайымынын хүндө-жир-биле, халлашаалык, бот-боттарынын иштики херектеринге халгаарлашаалык дугайында кайы-кайымынын хуузал-галары-биле, ден эрге болуп кайы-кайы-мынга ажыктыг чорук-биле, тайбыч ко-жа-хөлбө дооңунашкын-биле болгаш эконо-миктиг кады ажылдакылга-биле тодар-гайлаштылган.

ЧЕСЛОКЕНИИШНИРНИНГ БОНН МАШИНАЗЫ АЖЫЛДАП ТУРАП

Элден каш хонугтуң мурунда Боннга «удуруткуч шериң чөвүлэ» дөр чөвү-лдө тургускан, ол чөвүлө болза, херек кырында чаа вермахтын кол штабы болуп турар. Оң бажында гитлерин ге-нерал Хойнигерин алууткан. Чөсөкитиң хүштер килдининг начальнынге ге-нерал Шейфели, курган черин шериң-лериң килдининг-генерал Гедегер, Шери-агаар күштерининге-полковник Нер-ванга, шериң-далай фолдунуңуңа — 2-ги рангынын капитаны Пенкер олар тому-латтырганнар.

Барып Германияга герман милитариз-ми катан төртүңтүрелдин төвүн тургускан чорук даштык херектер ми-ниттерининг Женева чөвүлө хуралынын түнелгине Герман Федералдыг Респуб-ликаның чагырыкты бөлүктөрүн харымын азынгал болган. Женева чөвүлө хуралы Барып Германиянын реинтаризациа-рында шалтык кадар кылдыр өөртү тур-ган ол бөлүктөр ам чөсөкелешиникин

машинаынын текини улум дүргелери чогуур үйүңде деп санаанар. «Бистер ба-за катан шериңлериң бис. Бо болза, чөс-өкелешиникин чыгуалаштып турган бол-ган белеткен турган чылдарың өгөш-лөр» деп «Нейерейн-пейтунг» деп ба-рымы-герман солун бижээн.

Ол-да үеде барыш-герман бундестаг бүтү-ниятиңи шериң албанынын дугайы-нда, «солдаттың байдалың дүрүмү-ңү» дугайында, «хамалты камгалады» өтрүдариң тургун дугайында, «агаарын халлашаалык камгалады» дугайы-нда, «шериң трибуналарың тургун» дугайында шериңтиг хойлу төлөөлек-лериң көргөн. Ошон инитиңин боо-чөсөк-терин болгаш шериң материалдарын элбешкилдиг келишиңни көрүп турар АБШ-биле дугурулганы күнтүг болу-рар дугайында хойлу төлөөлеклин чыгуа-лажы көөрү эгелээн.

Барыш-герман заводтарга боо-чөсөк бүдүрүлгөн база калбарган «Мессер-шнитц», «Дорни», «Фокке-вульф» деп фирмалар самолеттар бүдүрериңе кири-ген. Судно турар черлер шериң корабль-дери турарына белеткен турар.

Даштык херектер министрлериң Же-нева чөвүлө хуралынын түнелерин дымнаштып, Ишпан дээр америк хай-гаарачылык бижээни болза, тургустун-ган байдал «удуг шиттирилг чорукту болган дийм политика» негеп турар. «манча корал болза, Германияга АБШ-ның хараарыкты болуру» Барып Гер-манияның дүргелеткен реинтаризаци-ианы болза, мынжык «дийм политика» элдериникин болуру чадвас шыкша-тыр.

Иччала-даа, мындыг улганымышын чүдө Барып Германияның чоңуңуң орту-зунга эвес, харын бонн эвилелиң талы-лекчилерин чамдыктарынын таланында база дөткөчөң албан. Оң эвилелден «иштик-герман бөштүк» партизанын үнел-генин союда үш партия—кандид Аде-науэринин ХДС-ХСС партияны, «Немец пар-тия» болган «Хостуг демократтыг пар-тия» арткан.

«Хостуг демократтарын» удурутчу-лары Парижтиг шериң дугурулгаларын эде көөрүн база Германияны калтышты-рар дугайында айтыргаларын таланы-биле Совет Эвилели-биле дөрт чыгуа-лажыкынынын негешен. Оң негелдеге харын болза, кандидат Аденauerин чыгуа-лы болган, ол чагада улгатыматун кеви-рил кылдыр «хостуг демократтарын» удуруткуча черинге оларын парламент францианы париж дугурулгаларын дет-кан турар бо база бундестагтын бүрүн өргөштин хуусаамыны 1957 чылда доос-туртуга чедир чазактын эвилелиңе кир-жиг деп болуп турар бо дээрин дымна-зын санаалаан. «Хостуг демократтыг пар-тия» канды-бир хуузалгелдерин ойтала-мышаан, ол улгатыматундун херек кыры-нда ойтала казакан. Оон түнелгиде бонн эвилелиңе база бир тиг тымылган.

«Хостуг демократтыг партия» ол үймөкүн Барып Германияда болуп турар ханы политикагы буржуазарлашкынны күртүчү болган. Даштык херектер ми-нистрлериң Женева чөвүлө хуралы болза, герман айттыртын шиттирлээри чүдө Эльба хемден барымы талаа гер-ман милитаризмин төртүңдүрериңе уаур демиселге чедип ап болдуган турун болур деп түвөнү хей-хей немецтерин билди алдырына дуулаан. Белүр үедеги Гер-мания дөөм ол демисел Герман Федералдыг Республиканың чоңуңуң ай-не азыл-бүрү көзөктөри ам улум-на хаара тулуп турар.

В. ЛИЦЕКИЙ.

Болгарияда эн улуг өөредилге чери

СОФИЯ. Улусчу Болгарияның эн улуг дөди өөредилге черлеринин бирөөн болза, Софиниң Курнуе университетин болуп турар. Бир эвес 1938—1939 чылдарда ки-чаарда чуртка бар болуп турган бүгү дө-ди беш өөредилге черлеринге 9 муңда хей эвес студентлер өөрешип турган болза, ам чамдык София университетинде 5 муң азыг кижиле өөрешип турар.

Сөөлү чылдарда туттунган София уни-верситетинин чаа бажыны болза болар найысалдык чоргалары болуп турар. Инда юридиктиг, философия-төөгүнү, дым эртемнин, физика-математиканын болгаш биология-теология-география фа-

культеттери туруп турар, инда хей-хей тускый эртемниглерин белеткен турар. Университеттин библиотесканы Болгарияда эн-өе байлаштык библиотесканынын бирөө-н. Оң өлөңдү 450 муң азык томнардыг.

Болгар ажылчы чопнарның уруулары-биле кады София университетинде Кылат-тан, Борсдан, Венгриядан, Герман Демократтыг Республикадан, Польшадан, Румыниядан, Сумидан болгаш өскө-даа чурттардан келген ооддар болгаш кыстар база өөрешип турар. **(СЭТА.)**

Индияда паровоз тудуушкуну

ДЕЛИ. Индиянын информация бюрозу-нун дымнаканын өзүгар алдыга, Чит-тарандан хорайла паровоз тудуушкуну-нун заводунга 300 паровозтарын бүдүрү-ндүргөн. Читтаранданга паровоз ту-дуушкунуңуң заводунга эн баштай чылда 120 паровозтарын бүдүрүп үндүрeri төлө-дөлигетин турган. Бо оналга шаг-ла азыр чүсүткөткөн. Паровозтар бүдүрүп үндүрeri заводга өзүп турар. Бир эвес

1954 чылдың эгешинде бир айда 6 паровоз үндүрүп турган болза, 1955 чылдың ян-варынан июльга чедир завод ай санында 10 паровозтарын үндүрүп турган.

Оң сонда завод ай санында 11 паровозтарын үндүрүп турган. Паровозтар бүдүрүп үндүрeri чылда 200 чедир көвүдериңи демир орук Чөвүлө-лө чөшпөсөн. **(СЭТА.)**

ПБФ-ниң күүсекчи бюрозунун болгаш делегейниң профэвилелдер каттыжышкынынын төлөөлекчилеринин хуралы

ПРАГА. Чехословакияның телеграф агентилединин дымнакы-биле алдыга, Профэвилелерин Бүгү-делегей Федерацианын (ПБФ) күүсекчи бюрозунун бол-гаш Профэвилелерин Бүгү-делегей Фе-дерацианын чамдык делегей проф-эвилелдеринин каттыжышкынынын төлөөлекчилеринин каттышкын

1954 чылдың эгешинде бир айда 6 паровоз үндүрүп турган болза, 1955 чылдың ян-варынан июльга чедир завод ай санында 10 паровозтарын үндүрүп турган.

Хуралы Прагада декабрь 5-те ажиттылган. Ажылчын агымын чангыс эвеш бижыгаларының таланы-биле ПБФ-ниң чамдык делегей профэвилелеринин каттыжышкынынын соругаларының дугайында айтыргаларын чыгуалаштыр.

(СЭТА.)

Тибетте автосептелге заводунун тудуушкуну

ПЕКНИ. Лхасага автосептелге заводунун тудуушкунуна белеткел ажылары дооңуламын Сяньхуа агентилели дымна-дын турар.

Ичкешелдер, тулук болгаш монтаж ажылчылары Лхасага чедип кээн турар